

МИНИСТЕРСТВО НА ЗДРАВЕОПАЗВАНЕТО

НАЦИОНАЛНА ПРОГРАМА
ЗА ПРЕВЕНЦИЯ И КОНТРОЛ
НА ТУБЕРКУЛОЗАТА
В РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
ЗА ПЕРИОДА 2007-2011 ГОДИНА



РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
МИНИСТЕРСКИ СЪВЕТ

ИЗВАЧЕНИЕ

ОТ

ПРОТОКОЛ № 25

ОТ ЗАСЕДАНИЕТО НА МИНИСТЕРСКИЯ СЪВЕТ

на 28 юни 2007 година

ДНЕВЕН РЕД:

РЕШЕНИЕ:

1. Проект на Решение за приемане на Национална програма за превенция и контрол на туберкулозата в Република България за периода 2007-2011 г.

Приема Националната програма за превенция и контрол на туберкулозата в Република България за периода 2007-2011 г.

МИНИСТЪР-ПРЕДСЕДАТЕЛ: /п/ Сергей Станишев

ГЛАВЕН СЕКРЕТАР НА
МИНИСТЕРСКИЯ СЪВЕТ: /п/ Севдалин Мавров

Вярно,
ДИРЕКТОР НА ДИРЕКЦИЯ
"ПРАВИТЕЛСТВЕНА КАНЦЕЛАРИЯ":


/Веселин Даков/

Изпратено по списък

СЪДЪРЖАНИЕ

	Стр.
I. Използвани съкращения и определения	4
II. Туберкулозата – общонационален социален, медицински и икономически проблем	5
III. Разпространение на туберкулозата у нас	5
IV. Рискови групи	6
V. Оценка на потребностите	6
VI. Цел на програмата	7
VII. Институционална рамка на програмата	8
VIII. Изпълнители на програмата	8
IX. Етапи на реализиране на програмата	9
Етап на подготовка – 2007 г.	
Етап на активно действие – 2008-2010 г.	
Заклучителен етап – 2011 г.	
X. План за действие	9
Компонент 1. Укрепване на инфраструктурата, управлението и координацията	10
Компонент 2. Своевременна диагностика и контрол на туберкулозата	11
Компонент 3. Успешно лечение на туберкулозата в България	12
Компонент 4. Намаляване на трансмисията на туберкулозата в затворите в България	13
Компонент 5. Ограничаване разпространението на туберкулозата сред ромската общност и уязвимите групи	14
Компонент 6. Специфична имунопрофилактика и химиопрофилактика	14
Компонент 7. Промоция на здравето	15
XI. Приложение 1. Работен план	17
XII. Приложение 2. Бюджет	40

I. ИЗПОЛЗВАНИ СЪКРАЩЕНИЯ И ОПРЕДЕЛЕНИЯ

БДББ	Българско дружество по белодробни болести
БК (+)	Микробиологично потвърдена туберкулоза (Бактерия на Кох–положителна)
БЛС	Български лекарски съюз
БЦЖ	Бацил на Калмет и Герен (BCG – Bacillus Calmette-Guérin)
ДАБ	Държавна агенция за бежанците
DOT	Пряко наблюдавано лечение на туберкулозата (Directly Observed Treatment)
DOTS	Международно препоръчаната от СЗО стратегия за пряко наблюдавано лечение на туберкулозата в съкратени срокове (Directly Observed Treatment – Short course)
DST	Изследване за лекарствена чувствителност (Drug Susceptibility Testing)
ДПБ	Държавна психиатрична болница
ДПБЛНА	Държавна психиатрична болница за лечение на наркомании и алкохолизъм
ИВН	Интравенозни наркомани
МБАЛ	Многопрофилна болница за активно лечение
MDR-TB	Туберкулоза с мултилекарствена резистентност
МЗ	Министерство на здравеопазването
МиО	Мониторинг и оценка
МОН	Министерство на образованието и науката
МП	Министерство на правосъдието
МПП	Метадонова поддържаща програма
МС	Министерски съвет
МТСП	Министерство на труда и социалната политика
НРЛ	Национална референтна лаборатория
НПО	Неправителствена организация
НТП	Национална туберкулозна програма
НЦЗИ	Национален център по здравна информация
НЦЗПБ	Национален център по заразни и паразитни болести
НЦОЗ	Национален център по обществено здраве
ОДПЗС	Областен диспансер за психиатрични заболявания със стационар
ОДПФЗС	Областен диспансер за пневмо-фтизиатрични заболявания със стационар
ОДПФЗБС	Областен диспансер за пневмо-фтизиатрични заболявания без стационар
ОПЛ	Общопрактикуващ лекар
ПМС	Постановление на Министерски съвет
PR	Връзки с обществеността (Public Relations)
ППБ	Полово предавани болести
ППД	Пречистен протеинов дериват
ППИ	Полово предавани инфекции
РИОКОЗ	Регионална инспекция за опазване и контрол на общественото здраве
СБАЛББ	Специализирана болница за активно лечение на белодробни болести
СБАЛИПБ	Специализирана болница за активно лечение на инфекциозни и паразитни болести
СБАЛЛС	Специализирана болница за активно лечение на лишени от свобода
СБПФЗДПЛР	Специализирана болница по пневмо-фтизиатрични заболявания за долекуване, продължително лечение и рехабилитация
СЕМ	Съвет за електронни медии
Скрининг (медицински)	Изследване на група от обичайно безсимптомни индивиди за откриване на тези с голяма вероятност за наличие или развитие на определено заболяване (The American Heritage® Stedman's Medical Dictionary © 2002, 2001, 1995 by Houghton Mifflin Company)
СЗО	Световна здравна организация
СОП	Стандартна оперативна процедура
СПИН	Синдром на придобита имунна недостатъчност
СУП	Структура за управление на програмата
ХИВ	Вирус на човешкия имунен дефицит (HIV – Human immunodeficiency virus)

II. ТУБЕРКУЛОЗАТА - ОБЩОНАЦИОНАЛЕН СОЦИАЛЕН, МЕДИЦИНСКИ И ИКОНОМИЧЕСКИ ПРОБЛЕМ

Петата "Национална програма за превенция и контрол на туберкулозата в Република България за периода 2007-2011 г." е продължение на действащата до 2006 г. „Национална програма за контрол на туберкулозата в Република България за периода 2004-2006 година“, приета с Решение №12 от 13.01.2004 г. на Министерски съвет на Република България.

Туберкулозата води до намалена работоспособност, повишена инвалидизация и смъртност и оказва неблагоприятно въздействие върху финансовата и социална стабилност на индивида, семейството и обществото. Огромните щети, причинени от това заболяване в личен и обществен план, както и значителните разходи за лечение на тежките и мултирезистентни форми, налагат обществото да мобилизира всички свои усилия за контрола на тази социално значима болест.

От 2003 г. страната е обхваната напълно от препоръчаната от Световната здравна организация (СЗО) стратегия за пряко наблюдавано лечение на туберкулозата в съкратени срокове DOTS (Directly Observed Treatment – Short course).

Лечението на пациентите с туберкулоза е напълно безплатно и е в съответствие с препоръките на СЗО и действащото законодателство в страната – то се осигурява от МЗ по реда на Наредба №34 от 25.11.2005 г. за реда за заплащане от републиканския бюджет на лечението на българските граждани за заболявания извън обхвата на задължителното здравно осигуряване.

От 2006 г. България е включена в групата от 18 европейски страни с висок приоритет по отношение на туберкулозата, чието решаване като проблем ще допринесе за ликвидиране бремето на заболяването за целия Европейски регион.

Националната програма за превенция и контрол на туберкулозата в Република България за периода 2007-2011 г. и планът за действие към нея се разработват в съответствие с ръководните насоки и визията: „Свят, свободен от туберкулоза“ на Стратегията на СЗО за спиране на туберкулозата, „Глобалния план за спиране на туберкулозата 2006-2015 г.“ и „Целите на хилядолетието за развитие на ООН“, като са отчетени националните особености и хода на реформата в здравеопазването.

Значителни са финансовите и материалните ресурси, отделяни за изследване и лечение на туберкулозата. Само за болничното лечение на туберкулозата през 2005 г. в страната са заделени повече от 5,1 милиона лева, без да се отчита стойността на лечението в продължителната фаза и непреките разходи. Ето защо профилактиката и контрола на това заболяване следва да бъде първостепенна задача на нашето общество.

III. РАЗПРОСТРАНЕНИЕ НА ТУБЕРКУЛОЗАТА У НАС

Разработването на собствени програми и прилагането на чуждестранен опит за контрол на туберкулозата още през втората половина на миналия век доведе до намаляване на заболеваемостта до 25.1/100 000 през 1990 г. Поради редица причини, свързани с настъпилите промени в страната след това, се стигна до удвояване на регистрираните случаи с туберкулоза до 49.9/100 000 през 1998 г. В последните години има тенденция за задържане и бавно намаляване на заболеваемостта – 45.0/100 000 през 1999 г. до 42.4/100 000 през 2004 г. По данни на Националния център по здравна информация (НЦЗИ) заболеваемостта от туберкулоза през 2005 г. е 40.1/100 000, а смъртността е 3.5/100 000. За сравнение заболеваемостта и смъртността от туберкулоза в страните от Европейския съюз през 2004 г. са съответно 12.6 и 0.9 на 100 000.

През последните няколко години, обаче, се наблюдава негативна тенденция на зачестяване на тежките форми на белодробна туберкулоза, на пациентите с мултирезистентна туберкулоза (MDR-TB), както и бавно нарастване на заболеваемостта от туберкулоза при децата.

IV. РИСКОВИ ГРУПИ

Сред населението се очертават няколко групи, които са най-уязвими за развитие и бързо разпространение на туберкулозата:

А. Затворени колективи и лица, лишени от свобода. Пренаселеността, лошите битови условия, стресът, непълноценното хранене, липсата на външни контакти и финансови средства водят до повишен риск от заразяване и разпространение на туберкулозата.

Б. Ромска общност. Ромската общност е сред уязвимите групи поради бързо настъпващата десоциализация в общността, социалната изолация, ниската обща, икономическа и здравна култура, липсата на здравно осигуряване и във връзка с това – затруднен достъп до здравни услуги, висок ръст на безработица – до 90%, липса на социални умения и мотивация за социализация, които създават предпоставки за разпространение на туберкулозата.

В. Уязвими групи: лица с алкохолна и наркотична зависимост, бежанци и търсещи убежище, деца на улицата, лица, живеещи с ХИВ/СПИН.

V. ОЦЕНКА НА ПОТРЕБНОСТИТЕ

Установиха се редица проблеми при изпълнението на формулираните специфични задачи в досега действащата „Национална програма за контрол на туберкулозата в Република България за периода 2004-2006 година”, свързани основно с организацията и функционирането на здравната мрежа, пряко ангажирана с контрола на туберкулозата, изграждане на адекватна информационна система, обхващаща всички нейни дейности, необходимостта от укрепване на отделни нейни структури (бактериологични лаборатории, места за лечение на болните с MDR-TB и на лицата, лишени от свобода, квалификация на изпълнителите на първична здравна помощ).

От основно значение за тези пропуски при изпълнението на досега действащата „Национална програма за контрол на туберкулозата в Република България за периода 2004-2006 година” е липсата на достатъчно финансиране на основни дейности, залегнали в нея.

Укрепването на управленския капацитет на Националната програма за превенция и контрол на туберкулозата в България е първата необходима мярка, за да може да се отговори на споменатите негативни тенденции и да се постигнат националните цели по отношение на болестта, както и да се осъществи добра координация между всички интервенции и партньори на национално и международно ниво.

Ограничи се възможността за издирване, обхващане и проследяване на контактните за туберкулоза лица и обработване на инфекциозните огнища поради настъпилите промени в Националната здравна система, намалението на капацитета на диспансерите за туберкулоза и тяхното недостатъчно финансиране. Това е важна предпоставка за безпрепятствено разпространение на инфекцията, късно откриване и лечение на болните, което налага осигуряване на човешки ресурс и промяна в организацията на дейността.

Голяма част от контактните лица остават неизследвани и непроследени. Това налага да се възстанови и финансира дейността на медицинските сестри, определени за пряко наблюдение и контрол на лечението в продължителната фаза, към специализираните структури за туберкулоза в регионите. Тази дейност се предвижда да се интегрира (местни мрежи) с тази сред целевите групи и с Националната програма за профилактика и контрол на СПИН и ППБ за периода 2001-2007 г. в Република България.

Въпреки предвидените мерки за повишаване на квалификацията по туберкулоза на лекарите от първичната здравна мрежа (ОПЛ) това не може да бъде осъществено и повечето от тях са без достатъчна следдипломна квалификация, насочена към туберкулозата. Това е важна причина за късно насочване на болни с туберкулоза или

лица с висок риск за развитие на туберкулоза към специализираната здравна мрежа, несвоевременна диагноза и късно започване на лечение.

Проблем в дейността по контрола на туберкулозата е структурата и функционирането на бактериологичните лаборатории. Не във всички случаи се прави директна микроскопия на храчка. Остава нисък процентът на микробиологично потвърдените случаи с белодробна туберкулоза. Изследването за резистентност не покрива всички региони в страната и не се извършва според установените стандарти във всички сега действащи лаборатории. Едва през 2006 г. с разкриването на Националната референтна лаборатория по туберкулоза започна въвеждането на външен контрол на качеството при диагностиката. Необходимо е установяване на връзка и със супранационална лаборатория за контрол на качеството.

Невъзможно засега е установяването с достатъчна достоверност на разпространението на множествената лекарствена резистентност (MDR-TB) поради несигурност на резултатите при изследването. Това е причина за некачествено или необосновано лечение, както и риск за нарастващо разпространение на резистентността.

Недостатъчно е направеното досега за включване на децата в DOT стратегията и осигуряване на адекватни условия за това.

Липсват достатъчно средства за ремонт и поддържане на морално и физически остарялата материална база, за закупуване на апаратура и за изследвания. Това определя като важен елемент в настоящата програма осигуряването на средства за ремонт и дооборудване на част от структурите за диагностика и лечение на болни от туберкулоза.

VI. ЦЕЛ НА ПРОГРАМАТА

Целта на Националната програма е чрез ангажиране на политическата и изпълнителната власт да се намали бремето на туберкулозата в България.

A. Приоритетни цели

1. Да се укрепи инфраструктурата, управлението и координацията на отделните елементи на здравната система, ангажирани с контрола на туберкулозата в страната.
2. Да се реализира адекватен епидемиологичен надзор, своевременна диагностика и ефективно лечение на туберкулозата.
3. Да се ограничи трансмисията на туберкулозата в затворите, сред ромската общност и уязвимите групи от населението.

Б. Ръководни насоки

1. Програмата трябва да е обезпечена с финансови и човешки ресурси.
2. Програмата трябва да е насочена към обществото като цяло и приоритетно към рисковите групи; да използва ефективни икономически и мотивационни стимули за реализиране на промяната.
3. Да послужи като коректив на дейността на здравните, социални и други служби в посока на тяхното осъвременяване и подобряване на качеството на предлаганите услуги според потребностите на обществото.
4. Да се подобри ефективно достъпът на населението и целевите групи до мултидисциплинарни служби и услуги, чрез изграждане на взаимосвързани "мрежи", принадлежащи към различни ведомства, стопански сектори и неправителствени организации.
5. За гарантиране реализирането на програмата е необходима актуализация и промени в нормативните документи.
6. Програмата трябва да има изградена ефективна система за контрол и мониториране на дейността.

VII. ИНСТИТУЦИОНАЛНА РАМКА НА ПРОГРАМАТА

Подготовката и изпълнението на национална програма от такъв мащаб изисква предварително установяването на следните задължителни принципи:

1. Политическа воля от страна на правителството за практическото реализиране на тази програма.

2. Консенсус между органите на държавната и местна власт, политически сили, бизнес среди, граждански и неправителствени организации за значението на туберкулозата за съдбата на нацията, както и неотложността на мерките в тази област.

3. Ангажиране в пряко участие на органите на изпълнителната и местната власт, здравни и лечебни заведения, национални и местни средства за осведомяване, неправителствени организации.

Предприемането на добре координирана всеобхватна национална кампания, с въвеждане на специфични дейности за намаляване бремето на туберкулозата, ще доведе до подобряване на здравния статус на нацията.

Дейностите в областта на превенцията и контрола на туберкулозата се координират и контролират от Националния координационен комитет за борба със СПИН и туберкулоза.

Във връзка с това през 2002 г. Националният координационен комитет по СПИН и ППИ (Постановление на МС № 61 от 26.03.1996 г.) беше разширен чрез включване на нови членове от различни сектори и по този начин беше създаден Национален координационен комитет за борба със СПИН и туберкулоза за координация на дейностите на държавните органи по ограничаване разпространението на туберкулозата и намаляване на здравните, демографските и социално-икономическите последици за личността, семейството и обществото.

Националният координационен комитет за борба със СПИН и туберкулоза има следните основни функции:

1. Координира националния отговор по проблемите на ХИВ/СПИН и туберкулоза в България. При изпълнението на тази задача той функционира като разширение на Националния Комитет по Профилактика на СПИН и ППИ, който е сформиран съгласно ПМС №61/26.03.1996 г.

2. Служи като канал за комуникация, който да разреши на Националната програма за СПИН и съставните ѝ програми, като например Програма „Превенция и контрол на ХИВ/СПИН в България”, да обменят информация и получават обратна връзка от заинтересованите страни. Същото се отнася и за Националната програма по туберкулоза.

3. Осигурява място за форум на заинтересованите страни от различни сектори, където те да бъдат представени при планирането и разглеждането на отговорите, които трябва да се дадат по въпросите на ХИВ/СПИН в национален мащаб, както и по въпросите на туберкулозата.

4. Взима консенсусни решения по програми, които трябва да се изпълняват, включително и по отношение на изготвянето на предложения и искания за продължаване на финансиране, отправяни към Глобалния фонд за борба със СПИН, туберкулоза и малария и по избора на Главния получател, който да управлява всякакви получени по този ред безвъзмездни помощи.

5. Осигурява наблюдение над програмите, които са част от националния отговор по проблемите, като Програмата „Превенция и контрол на ХИВ/СПИН в България”

VIII. ИЗПЪЛНИТЕЛИ НА ПРОГРАМАТА

Пряко с изпълнението на програмата ще бъдат ангажирани:

- Здравни заведения и Национални центрове към МЗ: Национален център по заразни и паразитни болести (НЦЗПБ), Национален център по наркомании, Национален център по общественото здраве (НЦОЗ), регионални инспекции за опазване и контрол на общественото здраве (РИОКОЗ).

- Национална здравноосигурителна каса
- Лечебни заведения за извънболнична и болнична помощ
- Медицински университети
- Български лекарски съюз
- Регионални дирекции за социално подпомагане в областните административни центрове и дирекции „Социално подпомагане”
- Общинска администрация.
- Органи на Министерството на правосъдието
- Органи на Министерството на вътрешните работи
- Неправителствени организации и фондации със здравно-социални цели.
- Граждански сдружения

Важността на проблемите, които се решават в тази програма, са от такова естество, че предполагат широка обществена ангажираност с активно участие на медиите, националните и международните организации.

IX. ЕТАПИ ЗА РЕАЛИЗИРАНЕ НА ПРОГРАМАТА

Поради многопосочността и сложността на програмата за нейното успешно реализиране от изключително значение са доброто планиране, координиране и контрол. Във връзка с това изпълнението на задачите се предвижда да бъде в три етапа, както следва:

1. Етап на подготовка (2007 г.). Той има решаващо значение за правилното организиране и координиране на изпълнението на задачите. Етапът включва:

- Създаване на нови и развитие на действащите структури и управление на програмата;
- Сформиране на експертни групи от наши и чужди консултанти;
- Изработване на критерии за оценка;
- Изграждане на система за мониторинг на изпълнението на програмата;
- Изграждане на система за контрол;
- Персонифициране на изпълнителите по направления;
- Обучение на участниците в програмата;
- Изграждане на информационна и комуникационна система;
- Прогнозиране на ограничения и рискове за програмата;
- Медийна и образователна кампания.

2. Етап на активно действие (2008-2010 г.). Предвижда реализиране на целите и задачите от работния план и периодична оценка на тяхната ефективност.

Възможно е част от задачите на първия етап да преминат в етапа на активно действие, тъй като много от набелязаните елементи касаят и двата етапа. Предвижда се при необходимост актуализиране на дейности на програмата.

3. Заключителен етап (2011 г.). В етапа се предвижда анализ на резултатите от програмата и разработване на програма за следващия период от време.

X. ПЛАН ЗА ДЕЙСТВИЕ

Работната програма е съставена от 7 компонента :

- 1) Укрепване на инфраструктурата, управлението и координацията;
- 2) Своевременна диагностика и контрол на туберкулозата;
- 3) Успешно лечение на туберкулозата в България;
- 4) Намаляване на трансмисията на туберкулозата в затворите в България;
- 5) Ограничаване разпространението на туберкулозата сред ромската общност и уязвимите групи;
- 6) Специфична имунопрофилактика и химиопрофилактика;
- 7) Промоция на здравето.

КОМПОНЕНТ 1. УКРЕПВАНЕ НА ИНФРАСТРУКТУРАТА, УПРАВЛЕНИЕТО И КООРДИНАЦИЯТА

Този компонент на програмата цели изграждане на капацитет в здравния и неправителствения сектор за планиране, изпълнение, мониториране и оценка на дейностите, заложи в Националната програма за превенция и контрол на туберкулозата в България.

Основни области, в които ще бъде насочена дейността:

- Информационна система.
- Подкрепяща среда: Управление на програмата.
- Мониторинг и оценка и оперативни проучвания.

1.1. Укрепването на управленския капацитет на Националната програма за превенция и контрол на туберкулозата в България е първата необходима мярка, за да може да се постигнат националните цели по отношение на болестта, както и да се осъществи добра координация между всички интервенции и партньори на национално и международно ниво. Постигането на тази оперативна цел ще има пряк ефект и ще улесни изпълнението на всички други оперативни цели от 2 до 6.

Понастоящем надзорът на туберкулозата в България се базира на агрегирани данни, съобщавани годишно от периферните до централното ниво в Министерството на здравеопазването. Агрегираните данни се записват и изпращат на хартиен носител, което затруднява и забавя обобщаването и анализа на данните.

За създаването и внедряване на по-точна и надеждна система за надзор на туберкулозата, която да се базира на номинални данни и която ще улесни вземането на решения, базирано на доказателствен материал, ще бъде създадено централно звено за надзор на туберкулозата. Това звено ще поеме ключовите отговорности по отношение координиране и контрол на дейностите, обобщаването и анализа на епидемиологичните данни за страната, като за целта информационната система ще обслужва системата за регистрация и съобщаване на случаите на територията на цялата страна.

1.2. Разширяването на Структурата за управление на Програма «Превенция и контрол на ХИВ/СПИН» (СУП), изпълнявана с безвъзмездна помощ от Глобалния фонд за борба със СПИН, туберкулоза и малария, цели да оптимизира използването на съществуващия капацитет и разходите за човешки ресурси. Добре установените оперативни процедури, включително процедурите за подбор и наемане на квалифициран персонал, ще позволят своевременно да се назначат и обучат допълнителни лица към съответните звена на СУП, без да се поставя риск пред започването на компонента «Туберкулоза». Тук се предвижда ключовият персонал, нает по Програмата, т.е. към СУП, звеното по епидемиологичен надзор и звеното за Мониторинг и оценка (МиО), след това да бъдат финансирани от правителството, така че тези позиции да станат част от структурите на Министерство на здравеопазването и да са устойчиви след завършване на безвъзмездната помощ на Глобалния фонд за борба със СПИН, туберкулоза и малария.

1.3. Основна задача при изграждането на Национална система за мониторинг и оценка е разработването на Национален план за мониторинг и оценка на туберкулозата като неразделна част от Националната програма за превенция и контрол на туберкулозата. Конструирването на приоритетни и допълнителни национални индикатори и поставянето на ясни и измерими целеви стойности ще улеснят анализа на нуждите от специфични оперативни проучвания, които са заложи в бюджета на настоящото предложение, за определяне на изходни данни и измерване на напредъка в постигането на националните цели.

За успешното изпълнение на редица дейности, залежали в останалите компоненти, е необходимо укрепване на инфраструктурата на микробиологичните лаборатории (определяне нивата и регламентиране дейностите на тези нива), реновиране и дооборудване на отделни елементи от структурата на част от

специализираните лечебни заведения, подобряване условията в двете бази за лечение на болни с мултирезистентна туберкулоза.

КОМПОНЕНТ 2. СВОЕВРЕМЕННА ДИАГНОСТИКА И КОНТРОЛ НА ТУБЕРКУЛОЗАТА

Този компонент на програмата цели да ограничи разпространението на туберкулозата сред населението чрез повлияване на най-важните фактори, допринасящи за това. Осъществяването на адекватен епидемиологичен надзор, чрез реализиране на предвидените в Компонент 1 дейности, ще позволи вземането на обосновани решения, насочени към навременно откриване на болните и застрашените от туберкулоза лица.

Основни области, в които ще бъде насочена дейността:

- Подкрепяща среда: Лаборатории.
- Идентифициране на инфекциозните случаи.
- Навременно откриване.
- Туберкулоза/ХИВ свързани дейности.
- Управление на компонента; Мониторинг и оценка.

2.1. Укрепването на мрежата от микробиологични лаборатории играе ключова роля за подобряване диагностиката на туберкулозата. В съответствие с изискванията на СЗО е необходимо създаването на рационална функционираща лабораторна мрежа. Това ще се осъществи чрез изграждането на стройна йерархична структура, включваща Националната референтна лаборатория по туберкулоза и три нива лаборатории. Необходимите най-важни стъпки за подобряване на лабораторната диагностика са дооборудване, осигуряване на медицински консумативи и повишаване квалификацията на персонала. Качеството на работата на лабораториите ще се осигури чрез придържане към утвърдени стандартни оперативни процедури, изграждане на Национална система за външна оценка на качеството и установяване на връзка със Супранационална лаборатория.

2.2. Основен проблем е затрудненото идентифициране и късното откриване на инфекциозните случаи. Квалификацията и ангажирането на изпълнителите на първичната здравна помощ (ОПЛ) са крайно недостатъчни и това без съмнение е важна причина за ниската степен на откриваемост на случаите с туберкулоза. Недостатъчната дейност по издирване и проследяване на контактните за туберкулоза поради липса на медицински сестри, ангажирани с пряко наблюдение на лечението в продължителната фаза, и слаба връзка с ключовите сътрудници от целевите групи, създава проблем както за ранното откриване, така и за адекватното лечение в продължителната фаза.

2.3. Трябва да се подобри насочването на пациенти и контактни лица за първична оценка и изследване (бактериология на храчка и рентгенография на гръден кош) за изключване или доказване на туберкулоза. Необходимо е възлагане на тези дейности на медицински сестри в специализираните лечебни заведения, които ще осъществяват посещение, пряко наблюдение на лечението, активно издирване на контактните и образователна дейност на пациентите и техните близки в домашно-амбулаторна обстановка след изписването на болните от стационара. Очаква се, че участието в действията по контрола на туберкулозата на ОПЛ, горепосочените медицински сестри от специализираните лечебни заведения, заедно с ключовите сътрудници от целевите групи, ще доведе до:

- Подобряване насочването на случаите, съмнителни за туберкулоза, за бактериологично изследване в определените лаборатории и към специализираната пневмо-фтизиатрична мрежа за диагноза и лечение;
- Разширяване на скрининга на домакинствата и контактните лица на микробиологично потвърдените бацилоотделители за оценка на симптомните лица, вкл. туберкулинодиагностика при децата;
- Проследяване изпълнението на DOT програмата по време на продължителната фаза

Предвижда се повече от 3 500 ОПЛ и медицински сестри да получат насочено обучение по проблема «Контрол на туберкулозата в България», каквото до момента не е правено. Очаква се проектът да допринесе за интегриране на досегашната система за контрол на туберкулозата с възможностите на първичната здравна помощ и неправителствените организации, работещи с целевите групи. Крайният резултат ще бъде разширен обхват на контактните и целевите групи, своевременно насочване към специализираните звена (лаборатории, пневмофтизиатрични лечебни заведения), подобрена диагностика и резултати от лечението.

Важен момент в изпълнението на Националната програма по туберкулоза е децентрализирането на управлението ѝ. Необходимо е 28 областни мениджъри да бъдат обучени за качествено прилагане на DOT-стратегията. В непосредствена връзка и под контрола на Централното звено на програмата те ще осигуряват спазване на принципите на стратегията в лечебните заведения на областно ниво, ще осъществяват контрол над дейността на медицинските сестри, отговарящи за пряко наблюдение на лечението, връзка с микробиологичните лаборатории, административните структури, местните координационни офиси по СПИН, периферната здравна мрежа и изпълнители от частния и неправителствения сектор. След изграждане на системата за епидемиологичен надзор над туберкулозата областните мениджъри ще осигуряват правилното регистриране и съобщаване на случаите и изхода от лечението им.

2.4. Коинфекцията туберкулоза/ХИВ е важен елемент от контрола на туберкулозата. Данните от 2005 г. за България показват, че при много от новорегистрираните случаи с ХИВ е установена туберкулозна инфекция. Няма данни за превалентността на ХИВ сред болните с туберкулоза.

На централно ниво трябва да се изгради механизъм за тясна колаборация между програмите за ХИВ/СПИН и туберкулоза, включващ общо планиране, управление и свързана система за мониторинг и оценка. Целта е да се подобри диагностиката на ХИВ сред пациентите с туберкулоза и те своевременно да се насочат за антиретровирусна терапия. Рутинно консултиране и изследване за ХИВ ще бъде предлагано на всички пациенти с туберкулоза в пневмо-фтизиатричната мрежа.

2.5. Обособяването на екип за планиране, координиране, управление и мониторинг на дейностите по компонента, ще спомогне за укрепване на капацитета за управление, мониторинг и оценка, необходими за изпълнението на Националната програма по туберкулоза в Р България.

КОМПОНЕНТ 3. УСПЕШНО ЛЕЧЕНИЕ НА ТУБЕРКУЛОЗАТА В БЪЛГАРИЯ

Този компонент цели подобряване на резултатите от лечението, тъй като постигането на пълно излекуване на болните е основен фактор за намаляване бремето на туберкулозата и нейните социални последици.

Основни области, в които ще бъде насочена дейността:

- Укрепване на директно наблюдаваното лечение (DOT) на туберкулозата.
- Снабдяване с лекарства.
- Подкрепяща среда: Инфраструктура.
- Мултирезистентна туберкулоза.
- Туберкулоза/ХИВ свързани дейности.
- Управление на компонента; Мониторинг и оценка.

3.1. Задължително условие за постигане на много добри лечебни резултати е изпълнението на продължителната фаза на лечението. Трябва да се интегрират усилията на ОПЛ, медицинските сестри от специализираните лечебни заведения, отговарящи за прякото наблюдение на лечението, и сътрудниците от НПО за успешно завършване на лечението. Предвижда се обучение на част от ОПЛ (вж. компонент 2).

3.2. Необходимо е да бъде оптимизирана системата и реда за снабдяване с туберкулостатици от първи ред на изпълнителите на директно наблюдаваното лечение.

3.3. Подобряване на условията за лечението на болните с туберкулоза в интензивната фаза в част от специализираните лечебни заведения, с цел покриване на хигиенните норми и намаление риска за разпространение на инфекцията.

3.4. Множествената лекарствена резистентност е важен проблем и потенциално много сериозно предизвикателство за контрола на туберкулозата. Успешното приложение на DOT е приоритет на Националната програма по туберкулоза и е в основата на задържане на разпространението на MDR-TB.

Съществуващите условия за лечение на пациентите с MDR-TB крият висок риск за незадоволителни лечебни резултати и разпространение на инфекцията. Необходимо е: (1) подобряване на условията в създадените две звена за лечение; (2) осигуряване на средства за резервните противотуберкулозни лекарствени продукти и (3) инициативи за стимулиране придържането към лечебната схема при тези пациенти. Лекарствените продукти за лечение на MDR-TB, препоръчани от СЗО, не са включени в позитивния списък на Р България. Това е проблем, изискващ бързо разрешаване.

3.5. Друг важен елемент от стратегията за контрол на туберкулозата е осигуряването на превантивна терапия с Изониазид на всички ХИВ-позитивни лица с латентна туберкулозна инфекция чрез подобряване на проследяването и контрола на лечението. Чрез създаване на нови нормативни документи и оперативни процедури ще се подобри координацията при насочването и лечението на пациентите с туберкулоза/ХИВ в пневмо-фтизиатричната мрежа и центровете за СПИН.

КОМПОНЕНТ 4. НАМАЛЯВАНЕ НА ТРАНСМИСИЯТА НА ТУБЕРКУЛОЗАТА В ЗАТВОРИТЕ В БЪЛГАРИЯ

Този компонент е насочен към подобряване на контрола на туберкулозата в лечебните заведения на затворите, които са на подчинение на Министерство на правосъдието, чрез въвеждане на DOT стратегията и пряко участие в изпълнението на целите и задачите на Националната програма за превенция и контрол на туберкулозата.

Основни области, в които ще бъде насочена дейността:

- Идентифициране на инфекциозните случаи.
- Подкрепяща среда: Инфраструктура.
- Информационна система и оперативно проучване.
- Управление на компонента; Мониторинг и оценка.

4.1. От всички затворници през 2005 г. 143 са диагностицирани за първи път с активна белодробна туберкулоза и само 19 са директни бацилоотделители. Това е ясен знак за необходимостта от подобряване на диагностиката в тази група. Инфекциозните случаи трябва да се идентифицират възможно най-рано, предвид условията в тази затворена система. Идентифицирането ще стане чрез скрининг на тази популация, което ще доведе до навременно започване на пряко наблюдавано лечение на нуждаещите се.

4.2. Инфраструктурата на двете специализирани болници за активно лечение на лица, лишени от свобода, и на медицинските центрове към 13-те затвора се нуждае от подобрене в редица области. СБАЛЛС в Ловеч се нуждае от подмяна и дооборудване с медицинска апаратура. Изграждането на стаи за вземане на хрчка за микробиологично изследване ще подобри ранната диагностика на туберкулозата.

4.3. Включването на сектор "Медицински" и лечебните заведения към Министерство на правосъдието към общата информационна система за надзор на туберкулозата, която се изгражда в Компонент 1, е от изключително значение с цел унифициране на дейностите по събиране, съобщаване, съхранение и анализ на данните от надзора над туберкулозата на национално равнище.

4.4. Обособяването на екип за планиране, координиране, управление и мониторинг на дейностите по оперативната цел, ще спомогне за укрепване на управленския и контролен капацитет на сектор «Медицински» към Министерство на правосъдието като партньор по изпълнението на Националната програма по туберкулоза в Р България.

КОМПОНЕНТ 5. ОГРАНИЧАВАНЕ РАЗПРОСТРАНЕНИЕТО НА ТУБЕРКУЛОЗАТА СРЕД РОМСКАТА ОБЩНОСТ И УЯЗВИМИТЕ ГРУПИ

Ромската общност и уязвимите групи са важен и трудно контролируем резервоар на инфекцията, представляващ висок риск за разпространението ѝ сред цялото население. Усилията за тяхното обхващане и подобряване на резултатите от лечението на заболялите с дейностите, предвидени в този компонент, са от голямо значение за постигане целите на Националната програма за превенция и контрол на туберкулозата.

Основни области, в които ще бъде насочена дейността:

- Идентифициране на инфекциозните случаи.
- Навременно откриване и качествено лечение.
- Взаимодействие между обществен и частен сектор.
- Подкрепяща среда: Намаляване на стигматизацията.
- Подкрепяща среда: Въвличане на рисковите групи в контрола на туберкулозата.
- Управление на компонента; Мониторинг и оценка.

Този компонент на програмата цели да ограничи разпространението на туберкулозата сред ромите, интравенозните наркомани, лицата с алкохолна зависимост, бежанците и търсещите убежище и децата, ползващи социални услуги в общността или настанени в специализирани институции, чрез: (1) прилагане на специфични подходи за ранното идентифициране на инфекциозните случаи сред тези групи, включително провеждане на флуорографски прегледи в райони с по-висока заболеваемост от средната за страната; (2) подпомагане лечението на засегнатите; (3) откриване и съдействие за изследване и профилактика на показаните контактни; и (4) създаване на по-толерантна и подкрепяща среда за лицата, засегнати от заболяването.

Нивото на разпространение на туберкулозата сред ромите и рисковите групи на интравенозните наркомани и алкохолиците остава неизвестно. Броят на ромите е около 10% от населението, на пристрастените към наркотични вещества се оценява на 20-30 000 души, а алкохолизмът е проблем за над 300 000 души.

За ефективно планиране и оценка на дейностите сред тези рискови групи е необходимо провеждане на скрининг за разпространението на туберкулозата, резултатите от който ще позволят вземането на обосновано решение за вида и обема дейност при тях.

Изпълнението на дейностите сред ромската общност ще се осъществява в непосредствена връзка и взаимодействие между специализираните лечебни заведения (определените медицински сестри за пряко наблюдение на лечението в продължителната фаза) и други местни структури, като: личен лекар, РИОКОЗ, други здравни програми, общините и неправителствените организации.

Своевременното насочване за лечението, провеждането и успешното му завършване при новооткритите случаи е основно условие за контрол на туберкулозата сред рисковите групи. Постигането на тези цели ще се осъществи чрез привличане и активно включване на неправителствени организации, работещи с рисковите групи, в тясно взаимодействие и под контрола на екипите в специализираните лечебни заведения.

КОМПОНЕНТ 6. СПЕЦИФИЧНА ИМУНОПРОФИЛАКТИКА И ХИМИОПРОФИЛАКТИКА

Специфичната имунопрофилактика и химиопрофилактика в България са се утвърдили като важно средство за намаление на заболеваемостта от туберкулоза, особено при децата. Гарантира се:

- ритмично производство и целево снабдяване на здравната мрежа с достатъчни количества БЦЖ-ваксина и ППД-туберкулин за обхващане с имунизации и реимунизации

на подлежащите контингенти съгласно Имунизационния календар на Република България;

- осигуряване на необходимите количества Изониазид по Националната програма за превенция и контрол на туберкулозата за провеждане на унифицирана химиопрофилактика на лицата с латентна туберкулозна инфекция при спазване на международните стандарти и утвърдените показания за деца и възрастни.

Основни области, в които ще бъде насочена дейността:

- Обхващане на контингентите.
- Осигуряване на БЦЖ-ваксина и ППД-туберкулин.
- Обучение на лекарите.
- Промяна в съществуващата нормативна уредба за приложение на специфична химиопрофилактика
 - Обучение на представители от пневмофтизиатричната мрежа, РИОКОЗ и центровете за СПИН за провеждане на специфична химиопрофилактика съгласно актуализираните нормативни документи
 - Осигуряване на Изониазид за специфична химиопрофилактика
 - Осъществяване и контрол на специфичната химиопрофилактика на всички подлежащи контингенти
 - Управление на компонента; Мониторинг и оценка.

6.1. Разширяване дейността по обхващане на подлежащите на имунопрофилактика контингенти, с особена насоченост към рисковите групи.

6.2. Необходимо е да се осигурява производство и целево снабдяване на здравната мрежа с достатъчни количества БЦЖ-ваксина и ППД-туберкулин за обхващане с имунизации и реимунизации на подлежащите контингенти, съгласно Имунизационния календар на Република България.

6.3. Обучението и методичното ръководство на дейността на общопрактикуващите лекари от специализираните екипи в пневмофтизиатричните лечебни заведения по техниката на извършване на имунизацията, реимунизацията и проверката на туберкулиновата алергия (проба Манту) е условие за качествено ѝ приложение и добри резултати. За целта ще се актуализират и издадат нови инструктивни материали.

6.4. Задължителен контрол на своевременното и качествено извършване, и пълното обхващане на подлежащите контингенти с имунизации и реимунизации срещу туберкулоза.

6.5. Актуализиране на нормативните документи за провеждане на специфична химиопрофилактика в съответствие с международните стандарти и с препоръките на СЗО.

6.5. Обучение на представители от пневмофтизиатричната мрежа и РИОКОЗ за правилно приложение на специфичната химиопрофилактика съгласно актуализираните нормативни документи.

6.6. Необходимо е редовно снабдяване с Изониазид за провеждане на унифицирана специфична химиопрофилактика.

6.7. Задължително обхващане от пневмофтизиатричната мрежа, отчитане и контрол съвместно с РИОКОЗ на специфичната химиопрофилактика на подлежащите контингенти: инфицирани лица – с хиперергичен кожен туберкулинов тест на Манту; контактни на болни с туберкулоза; лица, живеещи с ХИВ/СПИН, с латентна туберкулозна инфекция.

КОМПОНЕНТ 7. ПРОМОЦИЯ НА ЗДРАВЕТО

Включването на този компонент цели подобряване информираността на населението за проблемите, свързани с туберкулозата, факторите за развитие и разпространение на болестта, необходимостта от изследване и лечение, и здравните и социални последици за индивида и общността, сред която живее.

Предпазването от заразяване и промоцията на здравето са в основата на превенцията и контрола на туберкулозата. Съвременното здравно образование залага не само на знанията, но и на обучението в социални умения – умения за вземане на решение, умения за общуване, за поемане на отговорност, за управление на риска. Ефективното изпълнение на тази програма ще доведе не само до намаляване на средствата за лечение, а и до изграждане на социална компетентност като предпоставка за личностно развитие и активно участие в социалния и икономически живот на страната. В планирането и изпълнението на задачите са включени различни институции, сектори и групи в обществото, както и неправителствени организации. Усилията са насочени както към осъществяване на бърз отговор за най-уязвимите групи в обществото, така и към създаване на устойчиви фактори, водещи до намаляване на разпространението на туберкулозата в страната.

Основни области, в които ще бъде насочена дейността:

- Намаляване на риска от заразяване и разпространение на туберкулозата.
- Здравни знания и хигиенна култура на болните от туберкулоза и семействата им.
- Повишаване на информираността и нагласите сред рисковите групи за приемане на предлаганите им социални и здравни услуги.
- Повишаване на толерантността и загрижеността на обществото и институциите към рисковите групи.

7.1. Дейностите по намаляване на риска от заразяване и разпространение на туберкулозата предвиждат анализ на съществуващата нормативна база и предложение за актуализацията ѝ, както и приемане на нови нормативни актове, свързани с провеждането на оздравителни мерки в туберкулозните огнища и обработка на контактните лица; контрол на здравословното състояние на персонала в детските и учебно-възпитателните заведения, предприятия за производство, съхранение и търговия с хранителни продукти, заведения за обществено хранене.

7.2. С оглед изграждане на здравни знания и формиране на хигиенна култура на болните от туберкулоза и семействата им се предвижда провеждането на просветна дейност и изработване на здравно-образователни материали, които да се връчват при първоначалната среща с тях в специализираните лечебни заведения; осъществяване на сътрудничество между МЗ, СЕМ и представители на националните медии за формиране на национална политика за участие на медиите в промоцията на здравето по превенцията и контрола на заболяването; въвеждане на здравно образование по проблема „Туберкулоза“ като елемент на средното образование.

7.3. За да се повиши информираността и нагласите сред рисковите групи за приемане на предлаганите им социални и здравни услуги е необходимо да се осъществи пряка здравно-образователна и социално-психологическа работа сред тях чрез финансиране на проекти на конкурсен принцип, включително на ниво регионални структури и комитети; контакти и обучение на лидерите на тези общности и на сътрудниците от неправителствени организации, работещи с тях; ефективно сътрудничество с медиите и осъществяване на специфични послания за отделните рискови групи чрез използване на адекватни канали на комуникация – билбордове, видео-и аудио-клипове, плакати, брошури, стикери и др.

7.4. Подобряването на обществения и институционален климат по отношение на рисковите групи включва провеждането на проучвания на нагласите в обществото и институциите спрямо тях; дискусии в публичното пространство на резултатите от проучванията чрез кръгли маси, предавания в медиите и др.; издаване на съвместен бюлетин по проблема съвместно с други национални програми.

Финансирането на дейностите, свързани с промоцията на здравето, е заложено в рамките на бюджета по Компонент 2 и 5.

“Национална програма за превенция и контрол на туберкулозата в Република България за периода 2007 – 2011 г.”

XI. РАБОТЕН ПЛАН

КОМПОНЕНТ 1. УКРЕПВАНЕ НА ИНФРАСТРУКТУРАТА, УПРАВЛЕНИЕТО И КООРДИНАЦИЯТА

	ЗАДАЧА	ИЗПЪЛНИТЕЛИ	СРОК	РЕЗУЛТАТИ
A	Усъвършенстване на националната система за надзор на туберкулозата			
1.	Разработване на национално ръководство, форми и оперативни процедури за събиране, съобщаване, съхранение и анализ на данните в единна информационна система по туберкулоза в съответствие с препоръките на СЗО/ EuroTB и ECDC	МЗ, СБАЛББ-София, НЦЗПБ, НЦЗИ	2007 – 2011 г.	Разработени и утвърдени национално ръководство и оперативни процедури
2.	Разработване и поддържане на софтуерно приложение за информационната система, първоначално обучение	МЗ, СБАЛББ-София, НЦЗПБ, НЦЗИ	2007 – 2011 г.	Софтуерното приложение е тествано и работи
3.	Доставка и монтаж на оборудването за информационната система в националното и периферните звена	МЗ	2007 - 2011 г.	Функционираща информационна система в националното и периферните звена
4.	Наемане на персонал за централното звено на информационната система	МЗ	2007 – 2011 г.	Брой нает персонал
5.	Обучение на персонала в епидемиология, статистика, анализ и презентация на данни	НЦЗПБ, НЦЗИ	2007 – 2011 г.	Брой обучени
6.	Обучение на персонала от националното и периферните звена за работа с информационната система	НЦЗПБ, НЦЗИ	2007 г.	Брой и процент обучени хора от персонала за работа с информационната система
7.	Участие в международни срещи и конференции	МЗ	2007 г.	Брой участия
8.	Супервизии на 30 периферни звена, 2 пъти годишно, за проверка на валидността на информацията: 28 звена в здравната мрежа и 2 в затворите	МЗ	2007 – 2011 г.	Брой супервизии
9.	Анализ и публикуване на резултатите от надзора на туберкулозата	МЗ, СБАЛББ-София, НЦЗПБ, НЦЗИ	2008 г.	Изготвен анализ
10.	Годишна среща със специалистите от		2007 – 2011 г.	Проведена среща

	периферните звена за работа с информационната система			
11.	Текуща поддръжка на централното звено	МЗ	2007 – 2011 г.	Повишаване на ефективността при обучение в жизненоважни умения
Б	Разширяване на Структурата за управление на Програмата към Главния получател			
12.	Наемане на допълнителен персонал	МЗ	2007 – 2011 г.	Брой нает персонал на СУП
13.	Обучение на персонала в мениджмънт, планиране, комуникации	МЗ	2007 – 2011 г.	Брой обучени в мениджмънт, планиране, комуникации
14.	Наемане на офиси	МЗ	2007 – 2011 г.	Функциониращи офиси на СУП
15.	Доставка и монтаж на офис оборудване	МЗ	2007 – 2011 г.	Офис оборудване - доставено
16.	Доставка на автомобили	МЗ	2007 – 2011 г.	Брой закупени автомобили
17.	Годишна национална среща по изпълнение на програмата за контрол на туберкулозата	МЗ	2007 – 2011 г.	Брой участници в годишната национална среща
18.	Визити в други страни за обмяна на опит по програми за контрол на туберкулозата	МЗ	2007 – 2011 г.	Брой участници във визити за обмяна на опит
19.	Организиране на 28 регионални срещи	МЗ	2007 – 2011 г.	
20.	Оперативни командировки за участие в международни срещи по проблемите на туберкулозата	МЗ	2007 – 2011 г.	Брой участници в международни срещи
21.	Тримесечни срещи с подизпълнители на програмата	МЗ	2007 – 2011 г.	Брой участници в тримесечните срещи с подизпълнители
22.	Текуща издръжка на СУП	МЗ	2007 – 2011 г.	Текуща издръжка - осъществена
В	Медийни прояви и национални кампании			
23.	Изготвяне и поддържане на Интернет-страница на програмата			Функционираща Интернет-страница
24.	Провеждане на национални кампании			Брой осъществени национални кампании
25.	Медийни прояви			Брой участници в медийни прояви
Г	Разработване на Национален план за мониторинг и оценка на Националната програма за туберкулоза			
26.	Техническа помощ за разработване на плана	НKK, МЗ, НЦЗПБ, НЦЗИ	2007 г.	Определени национални индикатори
27.	Разработване на плана	НKK, МЗ, НЦЗПБ, НЦЗИ	2007 г.	Разработен Национален план за мониторинг и оценка

28.	Провеждане на 4 еднодневни срещи на работната група		2007 г.	Национален план за мониторинг и оценка одобрен и интегриран в Националната програма по туберкулоза
29.	Национална консенсусна среща за представяне на Национален план за мониторинг и оценка	МЗ	2007 г.	Национален план за мониторинг и оценка одобрен и интегриран в Националната програма по туберкулоза
30.	Създаване на Експертната група за мониторинг и оценка на туберкулозата		2007– 2011 г.	Брой проведени срещи
Д	Разработване на софтуерно приложение за програмен мониторинг			
31.	Разработване на техническо задание за софтуера	МЗ	2007 г.	Разработено техническо задание
32.	Разработване на и поддържане на софтуер	МЗ	2007 – 2011 г.	Функциониращ софтуер за мониторинг на програмата
Е	Провеждане на редовни посещения с цел супервизия от звеното за мониторинг и оценка			
33.	Посещения на 30 места по 2 пъти годишно.	МЗ	2007 – 2011 г.	Брой проведени посещения
Ж	Провеждане на оперативни проучвания			
33.	2 проучвания през първата години и по 3-4 проучвания през следващите години	МЗ	2007 – 2011 г.	Брой оперативни проучвания
34.	Техническа помощ, анализ на резултатите и изготвяне на докладите от проучванията		2007 г.	Оказана техническа помощ
З	Изготвяне и разпространение на годишен доклад за резултатите от дейностите по Програмата			
35.	Външна техническа помощ за изготвяне на доклада	МЗ, СБАЛББ-София, НЦЗПБ, НЦЗИ	2008 г.	Разпространен годишен доклад
36.	Отпечатване и разпространение на годишен доклад	МЗ, НТП	2008 г.	Разпространен годишен доклад

Приложение 1

“Национална програма за превенция и контрол на туберкулозата в Република България за периода 2007 – 2011 г.”

РАБОТЕН ПЛАН

КОМПОНЕНТ 2. СВОЕВРЕМЕННА ДИАГНОСТИКА И КОНТРОЛ НА ТУБЕРКУЛОЗАТА

	ЗАДАЧА	ИЗПЪЛНИТЕЛИ	СРОК	РЕЗУЛТАТИ
	А Създаване на рационална функционираща лабораторна мрежа в съответствие с изискванията на СЗО			
1.	Разширяване броя на лабораториите на I ниво	МЗ; НЦЗПБ - НРЛ по туберкулоза	2007 г.	Брой лаборатории, провеждащи микроскопско изследване на храчки
2.	Укрепване и развитие на лабораторната мрежа от II ниво (микроскопия и култури) и създаване на лаборатория във Видин	МЗ; НЦЗПБ - НРЛ по туберкулоза	2007 г.	Брой лаборатории, провеждащи микроскопско и културелно изследване
3.	Укрепване и развитие на лабораторната мрежа от III ниво (микроскопия, култури и DST)	МЗ; НЦЗПБ - НРЛ по туберкулоза	2007 г.	Брой лаборатории, провеждащи микроскопско, културелно изследване и DST
4.	Укрепване на Националната референтна лаборатория по туберкулоза	МЗ; НЦЗПБ - НРЛ по туберкулоза	2007 – 2011 г.	Дооборудване със съвременна апаратура
	Б Оборудване, консумативи и реагенти за лабораторната мрежа			
5.	Дооборудване с медицинска апаратура на лабораториите, извършващи микробиологична диагностика на туберкулозата	МЗ	2007 г.	Брой микроскопи, консумативи и реагенти; Брой лабораторна апаратура на микробиологичните лаборатории от I, II и III ниво; Брой изследвани суспектни с директна микроскопия
6.	Дооборудване с офис техника и 2 леки автомобила за лабораториите, извършващи микробиологична диагностика на туберкулозата	МЗ	2007	Супервизии на лабораториите от I, II и III ниво

7.	Осигуряване на специализирана медицинска литература за Националната референтна лаборатория по туберкулоза	МЗ	2007 – 2011 г.	Осигурена специализирана медицинска литература за НРЛ по туберкулоза
8.	Доставка на реактиви и консумативи	МЗ	2007 – 2011 г.	Брой ламинарни боксове, хранителни среди, консумативи и реагенти; Брой извършени антибиограми
В Актуализиране на Ръководството и разработване на оперативни процедури за микробиологична диагностика на туберкулозата				
9.	Актуализиране на Ръководството и разработване на оперативни процедури за микробиологична диагностика на туберкулозата	НЦЗПБ	2007 г.	Ръководството и оперативните процедури са разработени и утвърдени
10.	Издаване и разпространение на ръководството в 300 екземпляра	МЗ	2007 г.	Разпространено ръководство
Г Обучение и на повишаване на квалификацията на персонала на микробиологичните лаборатории за диагностика на туберкулоза съгласно ръководството				
11.	Разработване на обучителни материали и курсове за повишаване на квалификацията на лекари специалисти, лаборанти за диагностика на туберкулозата	МЗ; НЦЗПБ - НРЛ по туберкулоза; СБАЛББ - София	2007 – 2008 г.	Брой издадени обучителни материали
12.	Провеждане на курсове за повишаване квалификацията на лекари специалисти, лаборанти за диагностика на туберкулозата	МЗ; НЦЗПБ - НРЛ по туберкулоза	2008 – 2011 г.	Брой преминали курсове за повишаване на квалификацията; Брой и процент на лабораториите от I ниво с поне 1 лабораторен специалист, обучен през последните 3 години за оцветяване за КУБ (AFB) от общия брой лаборатории от I ниво
Д Усъвършенстване на системата за външна оценка на качеството на лабораторната диагностика на туберкулозата				
13.	Разработване на обучителни материали за провеждане на супервизия	МЗ; НЦЗПБ - НРЛ по туберкулоза	2007 г.	Обучителните материали са изготвени
14.	Организиране и провеждане на обучение на хората, които ще осъществяват супервизия	МЗ; НЦЗПБ - НРЛ по туберкулоза	2007 – 2011 г.	Брой хора, обучени да провеждат супервизия

15.	Провеждане на регулярни посещения на място за оценка на качеството на лабораторната диагностика на туберкулозата	МЗ; НЦЗПБ - НРЛ по туберкулоза; Лаборатории от II и III ниво	2007 – 2011 г.	Извършени посещения
16.	Провеждане на регулярни групови изпитвания	НЦЗПБ - НРЛ по туберкулоза; Лаборатории от I, II и III ниво	2007 – 2011 г.	Брой лаборатории, които са получили сертификат
17.	Въвеждане на система за препроверка на микроскопски препарати	НЦЗПБ - НРЛ по туберкулоза; Лаборатории от I, II и III ниво	2007 – 2011 г.	Брой и процент лаборатории за туберкулоза, за които са налице резултати от препроверка на препаратите за 6 месечен период
18.	Включване на НРЛ по туберкулоза в системата за външна оценка на качеството на лабораторната диагностика на туберкулозата от супранационалните лаборатории	МЗ; НЦЗПБ - НРЛ по туберкулоза	2007 – 2011 г.	Брой и процент лаборатории, които са преминали успешно външния контрол на качеството
Е Осигуряване на лабораторната диагностика чрез препотвърждаване на всички резистентни, включително MDR-щамове, изолирани на територията на цялата страна				
19.	Изследване на всички съмнителни, както и на доказаните с резистентност пациенти в периферните лаборатории-препотвърждаване в Националната референтна лаборатория по туберкулоза	НТП/НРЛ по туберкулоза	2007 – 2011 г.	Брой извършени DST на резистентни щамове; Брой и процент на изследваните с DST съмнителни за резистентност пациенти
Ж Повишаване компетентността на ОПЛ по ранно откриване на туберкулозата при деца и възрастни				
20.	Разработване, издаване и разпространение на наръчник за ОПЛ за ранно откриване и поведение при болните с ТБК	МЗ/Медицински университети/БЛС/БДББ	2007 г.	Издадени и разпространени 10 000 бр. наръчници
21.	Изготвяне на учебни материали за учителите	МЗ/Медицински университети/БДББ	2007 г.	Брой изготвени учебни материали
22.	Провеждане на 2 пилотни семинара по 1 ден с тестване на обучителните материали с по 15 ОПЛ	МЗ/Медицински университети/БДББ	2007 г.	Проведени едnodневни семинари
23.	Обучение на 20 обучители- курс 2 дни	МЗ/Медицински университети/БДББ	2008 г.	Брой обучени
24.	Доставка на оборудване за учителите	МЗ	2008 г.	Извършено оборудване

25.	Провеждане на 30 семинари с по 100 ОПЛ	МЗ/Медицински университети/БДББ	2008 г.	Брой проведени семинари; Брой обучени ОПЛ
З Активно откриване на контактните на болните с туберкулоза				
26.	Назначаване на 2 медицински сестри за пряко наблюдаване на лечението в продължителната фаза и насочване на контактните във всяко лечебно заведение за туберкулоза	МЗ/НТП	2007 – 2011 г.	Брой и процент изследвани контактни; Брой и процент открити болни с туберкулоза
27.	Осигуряване на превозни средства за осъществяване на пряко наблюдаване на лечението в продължителната фаза на лечебните заведения за туберкулоза	МЗ	2007 – 2011 г.	Брой превозни средства
28.	Ежедневни визити на медицинските сестри за пряко наблюдаване на лечението в продължителната фаза	Лечебни заведения по туберкулоза	2007 – 2011 г.	Брой проведени визити
И Мерки за контрол на инфекцията				
29.	Снабдяване с лични предпазни средства и дезинфектанти в лечебните заведения	МЗ	2007 – 2011 г.	Количества закупени дезинфектанти и лични предпазни средства
30.	Текущ ремонт на 6 лечебни заведения за туберкулоза (Видин, Монтана, Силистра, Шумен, Пазарджик, Сливен); ще се осъществи през 3, 4 и 5-та година	МЗ	2009 – 2011 г.	Усвоени средства и извършени ремонти
31.	Обособяване на стаи за даване на храни в останалите 22 лечебни заведения, работещи с туберкулоза	МЗ	2008 г.	Брой обособени стаи
32.	Обработка на инфекциозните огнища	РИОКОЗ	2007 – 2011 г.	Брой обработени инфекциозни огнища
И Въвеждане на рутинното изследване за ХИВ при пациенти с туберкулоза				
33.	Издаване на Наредба по чл. 60, ал. 6 от Закона за здравето, с която ще се регламентират условията и редът за изследване, съобщаване и отчет на заразност с вируса на синдрома на придобита имунна недостатъчност, в която туберкулозата да бъде включена като индикация за рутинно предлагане на изследване за ХИВ.	МЗ/ НЦЗПБ	2007 г.	Брой изследвани за ХИВ болни и процент спрямо общия брой пациенти с туберкулоза
34.	Обучение на лекари от пневмо-фтизиатричната мрежа за пред- и след-тестово консултиране и насочване за ХИВ	МЗ/ НЦЗПБ/ РИОКОЗ	2007 г.	Брой обучени лекари
35.	Супервизия на качеството на консултирането и изследването за ХИВ в пневмо-фтизиатричната мрежа	МЗ/ НЦЗПБ/ РИОКОЗ	2007 – 2011 г.	Брой извършени супервизии
36.	Разработване и разпространение на информационни материали за превенцията на ХИВ сред пациентите с	НЦЗПБ/ РИОКОЗ	2007 г.	Брой разпространени материали

	туберкулоза			
К	Въвеждане на скрининг за туберкулоза при консултиране за ХИВ			
37.	Включване в ръководството за консултиране за ХИВ на модул за скрининг за туберкулоза и насочване към пневмофтизиатричната мрежа	МЗ/ СБАЛББ "Св. София"/ РИОКОЗ	2007 г.	Брой на лицата, скринирани и насочени за консултация
38.	Обучение на консултантите за ХИВ за скрининг за туберкулоза и насочване	СБАЛББ "Св. София"/ РИОКОЗ	2007 г.	Брой и процент обучени консултанти
Л	Осигуряване на качествено лечение и грижа за пациентите с ХИВ/туберкулоза			
39.	Разработване и утвърждаване на нормативна база и стандартни оперативни процедури (СОП) за насочване, регистрация и съобщаване на пациенти с ХИВ/туберкулоза между лечебните заведения за туберкулоза и ХИВ	МЗ/СБАЛИПБ/ СБАЛББ "Св. София"/ НЦЗПБ	2007 г.	Утвърдена нормативна база и СОП; Брой и процент лекувани коинфектирани болни
40.	Въвеждане на система за проследяване провеждането на превантивната терапия с Изониазид при всички ХИВ-позитивни лица с латентна туберкулозна инфекция	СБАЛББ "Св. София"	2007 – 2011 г.	Брой и процент ХИВ-позитивни пациенти на превантивна терапия
М	Мониторинг и оценка			
41.	Включване в информационните системи за ХИВ на вариабилни за ХИВ/ туберкулоза и създаване на връзка между двете системи	МЗ	2007 г.	Наличие на интегрирана национална система за мониторинг и оценка на съвместните дейности за ХИВ/ туберкулоза
Н	Централна координация на оперативната цел и координация с международни инициативи			
42.	Наемане на екип	МЗ	2007 – 2011 г.	Брой нает персонал
43.	Оборудване и поддържане на офиса	МЗ	2007 – 2011 г.	Доставено оборудване и осъществено текущо поддържане
44.	Участие в международни конгреси и форуми	МЗ	2007 – 2011 г.	Брой участници в международни конгреси и форуми

“Национална програма за превенция контрол на туберкулозата в Република България за периода 2007 – 2011 г.”

РАБОТЕН ПЛАН

КОМПОНЕНТ 3. УСПЕШНО ЛЕЧЕНИЕ НА ТУБЕРКУЛОЗАТА В БЪЛГАРИЯ

	ЗАДАЧА	ИЗПЪЛНИТЕЛИ	СРОК	РЕЗУЛТАТИ
A	Разработване и разпространение на национално ръководство и оперативни процедури за лечение на туберкулозата			
1.	Разработване на ръководство	МЗ/БДББ	2007 г.	Извършен превод
2.	Издаване и разпространение		2007 г.	Разработено ръководство
B	Качествено прилагане на DOTS стратегията			
3.	Определяне на 28 областни мениджъри по DOTS	МЗ/НТП	2007 – 2011 г.	Брой областни мениджъри
4.	Обучение на областните мениджъри по DOTS от международен експерт	СЗО/НТП	2007 г.	Брой обучени областни мениджъри; Осигурен външен лектор
5.	Обучение на областните мениджъри по DOTS от националните експерти	МЗ/НТП	2008 г.	Брой обучени областни мениджъри
6.	Обучение на медицинските сестри за работа с DOTS от областните мениджъри		2007 – 2011 г.	Брой проведени семинари
B	Разширяване DOT за обхващане на децата с туберкулоза			
7.	Изработване на учебни материали за провеждане на курсове за детски пневмофтизиатри и сестри	МЗ/НТП/Клиника по детска пневмология и фтизиатрия при СБАЛББ "Св. София"	2007 г.	Брой учебни материали
8.	Обучение на 28 детски пневмофтизиатри		2007 г.	Брой обучени детски пневмофтизиатри
9.	Обучение на 100 медицински сестри в детската фтизиатрия от обучените детски пневмофтизиатри		2008 г.	Брой обучени медицински сестри
10.	Текущ ремонт и дооборудване на отделение за лечение на деца с отворени форми на туберкулоза и директно бацилоотделяне в Детска клиника при СБАЛББ "Св. София"-София	МЗ	2008 г.	Извършен текущ ремонт; Оборудвано отделение

Г	Осигуряване на основни противотуберкулозни лекарства			
11.	Доставка на комбинирани препарати с фиксирани дози на противотуберкулозните лекарства съгласно препоръките на СЗО след включване в Позитивния лекарствен списък и по реда на Наредба №34 на МЗ от 25.11.2005 г.	МЗ/НТП	2008 г.	Брой пациенти, провеждащи лечение; Брой и видове осигурени лекарствени продукти
Д	Дооборудване на СБАЛББ "Св. София"- София и СБАЛББ- Габрово за лечение на болни с MDR-TB			
12.	Текущ ремонт за обособяване на сектори за лечение на болни с MDR-TB в СБАЛББ "Св. София"- София и СБАЛББ- Габрово	МЗ	2008 г.	Извършен текущ ремонт
13.	Доставка на оборудване за сектори за лечение на болни с MDR-TB в СБАЛББ "Св. София"- София и СБАЛББ- Габрово		2008 – 2011 г.	Брой оборудвани сектори
Е	Лечение на болните с MDR-TB с резервни противотуберкулозни лекарства			
14.	Доставка на резервни противотуберкулозни лекарства за болните с MDR-TB	МЗ/НТП	2009 – 2011 г.	Брой лекувани болни с MDR-TB
Ж	Текуща издръжка на лечението на ТБ пациентите в пневмо-фтизиатричните лечебни заведения			
15.	Осигуряване на лечение на доказаните пациенти с туберкулоза по реда на Наредба №34 на МЗ от 25.11.2005 г.	МЗ	2007 – 2011 г.	Брой лекувани болни с туберкулоза

Приложение 1

“Национална програма за превенция и контрол на туберкулозата в Република България за периода 2007 – 2011 г.”

РАБОТЕН ПЛАН

КОМПОНЕНТ 4. НАМАЛЯВАНЕ НА ТРАНСМИСИЯТА НА ТУБЕРКУЛОЗАТА В ЗАТВОРИТЕ В БЪЛГАРИЯ

	ЗАДАЧА	ИЗПЪЛНИТЕЛИ	СРОК	РЕЗУЛТАТИ
А	Разработване и отпечатване на ръководство и стандартни оперативни процедури за контрол на туберкулозата в затворите в съответствие с препоръките на СЗО			
1.	Разработване на ръководството	МЗ, МП, СБАЛЛС-Ловеч	2007 г.	Разработено и утвърдено ръководство
2.	Отпечатване и разпространение на ръководството	МЗ	2007 г.	Брой разпространени екземпляри
Б	Обучение и повишаване квалификацията на медицинския персонал от затворите и СБАЛЛС в гр. Ловеч за прилагане на DOTS стратегията съгласно ръководството за контрол на туберкулозата в затворите			
3.	Разработване на учебни материали	МЗ	2007 г.	Подобряване на качеството на живот на пациентите
4.	Организиране и провеждане на семинари	МП	2008 г.	Брой обучени медицински специалисти
В	Скрининг за туберкулоза сред затворниците от 13-те затвора в България			
5.	Рутинно изследване на хрчка на новопостъпващи и напускащи затворите	МП – медицински центрове на 13-те затвора и 2-те СБАЛЛС в гр. Ловеч и гр. София	2007 – 2011 г.	Брой изследвани лица
6.	Флуорографски скрининг на затворници	МП – медицински центрове на 13-те затвора и 2-те	2008 г.	Брой изследвани лица

		СБАЛЛС в гр. Ловеч и гр. София		
Г	Повишаване на здравната информираност и култура на лицата, лишени от свобода и персонала, който работи вътре в затворите			
7.	Изработване и разпространение на печатни информационни материали	МП	2007 г.	Брой разпространени дигитални
8.	Изработване на филми	МП	2007 – 2011 г.	Брой изработени филми
Д	Подобряване на условията за диагностика и лечение в затворите и СБАЛЛС - Ловеч и СБАЛЛС - София			
9.	Дооборудване с медицинска апаратура на СБАЛЛС - Ловеч и СБАЛЛС-София	МЗ, МП	2008 г.	Брой оборудвани лечебни заведения
10.	Създаване на стаи за вземане на хръчка в 13 затвора и 2 СБАЛЛС	МЗ, МП	2007 г.	Брой обособени стаи за вземане на хръчка
11.	Осигуряване на рентгенова апаратура	МЗ	2007 г.	Закупена рентгенова апаратура
Е	Включване на Сектор "Медицинско обслужване в местата за лишаване от свобода" и лечебните заведения на МП към общата информационна система за надзор на туберкулозата, която се изгражда в Компонент 1			
12.	Обучение на персонала от Сектор „Медицинско обслужване в местата за лишаване от свобода” към МП, 2-те СБАЛЛС и медицинските центрове на затворите за регистрация и съобщаване на случаите с туберкулоза	МП	2007 – 2011 г.	Брой обучени медицински специалисти
13.	Доставка на офис оборудване за събиране и обработване на данни в системата на затворите	МЗ	2007 г.	Доставено и инсталирано оборудване
Ж	Супервизия за изпълнение на DOTS стратегията в затворите			
14.	Провеждане на редовни посещения с цел супервизия за изпълнение на DOTS в 13 затвора и 2 болници.	МП - сектор "Медицински"	2007 – 2011 г.	Брой извършени супервизии
З	Централна координация и управление на всички дейности по проекта в затворите			
15.	Наемане на персонал за планиране, управление, координация, мониторинг и оценка на дейностите по Компонент 4. Наемане и оборудване на офис.	МЗ, МП	2007 – 2011 г.	Брой наети лица; Доставено и инсталирано оборудване
И	Мониторинг и оценка на изпълнението на дейностите по програмата			
16.	Провеждане на редовни посещения с цел мониторинг на подполучателите по оперативната цел.	МП	2007 – 2011 г.	Брой проведени посещения

“Национална програма за превенция и контрол на туберкулозата в Република България за периода 2007 – 2011 г.”

РАБОТЕН ПЛАН

КОМПОНЕНТ 5. ОГРАНИЧАВАНЕ РАЗПРОСТРАНЕНИЕТО НА ТУБЕРКУЛОЗАТА СРЕД РОМСКА ОБЩНОСТ И УЯЗВИМИ ГРУПИ

	ЗАДАЧА	ИЗПЪЛНИТЕЛИ	СРОК	РЕЗУЛТАТИ
А	Скрининг за установяване на изходни данни за нивото на разпространение на туберкулозата сред рисковите групи			
1.	Разработване на методическо указание за провеждане на скрининга	НЦЗПБ – НРЛ по туберкулоза, СБАЛББ, експерти	2007 г.	Методическото указание - разработено и одобрено
2.	Обучение на медицинските работници за провеждане на скрининга сред рисковите групи	НЦЗПБ – НРЛ по туберкулоза, СБАЛББ, ДАБ, ДПБЛНА, ДПБ, ОДПЗС, МБАЛ, НПО, експерти	2007 – 2011 г.	Обучителният семинар - проведен; брой обучени специалисти; брой обучени представители на общността
3.	Провеждане на скрининга	НЦЗИ, НЦЗПБ, Лаборатории, ДПБЛНА, ДПБ, ОДПЗС, ДАБ - медицински служби, МБАЛ, лечебни заведения за туберкулоза, НПО	2007 – 2011 г.	Скрининга - успешно проведен; брой лица от уязвимите групи, изследвани за туберкулоза
4.	Обработка и анализ на данните	СУП, експерти	2008 г.	Изготвен и разпространен доклад за резултатите от скрининга
Б	Рутинно тестване за туберкулоза сред рисковите групи			
5.	Участие в разработването на нормативна база за реда и условията за изследване за туберкулоза с оглед включването на рисковите групи	МЗ, външни експерти	2007 г.	Нормативната база по отношение на тестването за туберкулоза - разработена и утвърдена

6.	Работни срещи за обмяна на опит на медицинските специалисти	МЗ, лечебни заведения за туберкулоза, лаборатории	2008 г.	Работните срещи - проведени; брой участвали медицински специалисти
7.	Осъществяване на рутинното тестуване, включително провеждане на флуорографски прегледи в райони с по-висока заболяемост от средната за страната.	МЗ, лечебни заведения за туберкулоза, лаборатории	2008 г.	Рутинното тестуване - успешно функциониращо
В Своевременно насочване и подкрепа за успешно лечение на откритите случаи с туберкулоза сред рисковите групи				
8.	Обучение за работа на терен по проблемите на туберкулозата	НЦЗИ, НЦЗПБ, Лаборатории, ДПБЛНА, ДПБ, ОДПЗС, НПО, ОДПФЗС, ОДПФЗБС, МБАЛ, СБАЛББ, СБПФЗДПЛР	2007 г.	Брой обучени сътрудници на терен (от НПО при ИВН) и работници в общността (при бежанци) за консултиране, насочване за лечение и директно наблюдение в продължителната фаза
9.	Консултиране на положителните резултати, мотивиране за лечение и насочване/придружаване до лечебно заведение		2007 – 2011 г.	Брой хора от рисковите групи с открита туберкулоза – насочени / съпроводени и наблюдавани за провеждане на DOTS лечение
10.	Наблюдение в продължителната фаза на лечение		2007 – 2011 г.	Брой хора от рисковите групи с открита туберкулоза - насочени/ съпроводени и наблюдавани за провеждане на DOTS лечение
Г Издирване и съдействие за провеждане на химиопрофилактика на контактните				
11.	Издирване на контактните, консултиране и мотивиране за химиопрофилактика и насочване/придружаване до лечебно заведение	Лечебни заведения за туберкулоза, РИОКОЗ, НПО	2007 – 2011 г.	Брой контактни на БК (+) от рисковите групи - открити и насочени за химиопрофилактика
12.	Съдействие за наблюдение на химиопрофилактиката	Лечебни заведения за туберкулоза, РИОКОЗ, НПО	2007 – 2011 г.	Брой контактни на БК (+) от рисковите групи - наблюдавани за успешното осъществяване на химиопрофилактика

	Д Включване на частните МПП и центрове за лечение на зависимости в изпълнението на Националната програма по туберкулоза в България			
13.	Актуализиране на нормативната база с оглед включване на частните МПП и центрове за лечение на зависимости	МПП, МЗ-СУП	2007 г.	Нормативната база по отношение на тестването за туберкулоза - разработена и утвърдена
14.	Включване на дейности по туберкулоза в стандартите за лечение на зависимости	МЗ, МПП, експерти	2007 г.	Тестването и насочването за лечение на туберкулоза - включени в стандартите за лечение на зависимости
	Г Провеждане на ежегодни национални кампании по повод Световния ден за борба срещу туберкулозата			
15.	Изработване и разпространение на информационни материали	МЗ, медийна и PR-агенции, печатница, НПО, здравни и лечебни заведения	2008 г.	Брой раздадени промоционални материали;
16.	Изготвяне на видео-филм	МЗ, медийна и PR агенции, печатница, НПО, здравни и лечебни заведения	2008 г.	Изготвен видео-филм; брой разпространени копия
17.	Организиране и провеждане на кампаниите	МЗ, медийна и PR агенции, печатница, НПО, здравни и лечебни заведения	2008 – 2011 г.	Брой проведени кампании
	Д Провеждане на пресконференции и други периодични медийни изяви			
18.	Участие на водещи експерти и специалисти в контрола на туберкулозата съвместно с представители на неправителствените организации, работещи с рисковите групи, в пресконференции, интервюта и публикации в електронните и печатните медии	МЗ, електронни и печатни медии (на национално и областно ниво), водещи специалисти по проблемите на туберкулозата, НПО, Клиника по туберкулоза при СБАЛББ "Св.София"	2007 – 2011 г.	Брой проведени пресконференции; брой участия; брой публикации
19.	Популяризиране на Интернет-страницата на програмата	МЗ, НПО	2008 – 2011 г.	Брой лица, посетили уеб-страницата

Е	Обучение за въвличане на рисковите групи в дейностите за превенция и контрол на туберкулозата			
20.	Разработване на обучителни и информационни материали за обучение на представители на НПО и рисковите групи	МЗ, НПО, експерти	2007 – 2011 г.	Листовките и брошурите - разработени, утвърдени, отпечатани и разпространени
21.	Организиране и провеждане на обученията на представители на НПО	МЗ, НПО, експерти	2007 – 2011 г.	Семинарът - проведен; брой обучени ключови сътрудници
22.	Работа в общността за сензитизация, мобилизиране и обучение на представители на рисковите групи	МЗ, НПО	2007 – 2011 г.	Брой проведени срещи и брой участници - ключови сътрудници и хора от общността
23.	Инфраструктурно укрепване на НПО за работа на терен с общностите на рисковите групи	МЗ, НПО		Брой оборудвани офиси на НПО
Ж	Изграждане на местни мрежи за връзка и сътрудничество между здравни служби, НПО и представители на рисковите групи			
24.	Разработване на оперативни правила за връзка и сътрудничество между здравни служби, НПО и представители на рисковите групи. Активно участие на мрежите в дейностите на местно ниво.	МЗ, лечебни заведения за туберкулоза, НПО	2007 г.	Работните срещи проведени
З	Координация и управление на дейностите по оперативната цел			
25.	Наемане на персонал, наемане, оборудване и издръжка на офис.	МЗ, НПО	2007 – 2011 г.	Офис обзавеждането - закупено; регулярна издръжка на офиса и работата му; управленският екип - избран и нает
И	Супервизия и мониторинг на дейностите на местно ниво			
26.	Посещения на място за супервизия и мониторинг	Експерти	2007 – 2011 г.	Брой извършени супервизии - резултати
Й	Анализ на ситуацията в ромските общности, засегнати от епидемията от туберкулоза			
27.	Анализ на ситуацията във всички региони на страната и осведомяване на местните политически и здравни власти	Експерти, НПО, лечебни заведения за туберкулоза	2007 г.	Доклад по анализа на ситуацията и информирание на властите
К	Развитие на човешки ресурси от общността			

28.	Изработване на програма и насоки за действие за сътрудници на терен от общността	Експерти, НПО, лечебни заведения за туберкулоза	2007 г.	Изработена програма и насоки за действие за сътрудниците на терен от общността
29.	Набиране на сътрудници на терен от общността	Експерти, НПО, лечебни заведения за туберкулоза	2007 г.	Брой на набраните сътрудници на терен
30.	Обучение на сътрудници на терен за работа в общността, с цел създаване на подкрепяща среда	Експерти, лечебни заведения за туберкулоза	2007 г.	Брой обучени
Л Сензитизиране и обучение на медицински специалисти по туберкулоза в работа с общността				
31.	Организиране на 2-дневен курс с представители на всички регионални лечебни заведения за туберкулоза	Експерти, НПО, лечебни заведения за туберкулоза	2007 г.	Брой обучени
М Създаването на връзки между здравните служби, НПО, общините и други свързани служби. Подобряване възможностите на НПО в общността.				
32.	Организиране на едnodневен курс с 20 представители на всички свързани сектори	НПО, лечебни заведения за туберкулоза, общински администрации	2007 – 2011 г.	Правила за действие
Н Среци за обмяна на опит				
33.	Организиране на 2-дневен курс с представители на всички партньори на локално ниво	Експерти, НПО	2007 – 2011 г.	Доклад от срещата
О Създаване на местни здравно-социални центрове в ромски квартали				
34.	Създаване на 10 здравно-социални центрове в ромски общности	Общински администрации, НПО	2007 – 2011 г.	Договори с местните общини за подходящи помещения
П Подобряване капацитета за идентифициране на инфекциозните случаи				
35.	Изработване на правила за скрининг сред представителите на ромската общност в риск съгласно международните стандарти и препоръките на СЗО	Експерти, НПО	2007 г.	Брой изследвани хора
36.	Обучение на сътрудници на терен	Експерти, НПО, лечебни заведения за туберкулоза	2007 – 2011 г.	Брой обучени
Р Провеждане на скрининг за активно издирване на бацилоносителите в ромската общност				
37.	Провеждане на скрининг за активно издирване на бацилоносителите в ромската общност, включително провеждане на флуорографски прегледи в райони с по-	НПО	2007 – 2011 г.	Брой визити и брой контакти с хора

	висока заболяемост от средната за страната.			
38.	Брой визити и брой на контакти с хора	НПО	2007 – 2011 г.	Брой изследвани хора
С Изработване на здравна образователна стратегия за ромските общности, въз основа на резултатите от анализа на ситуацията в тези общности.				
39.	Разработване на здравна образователна стратегия	Експерти, НПО, лечебни заведения за туберкулоза	2007 – 2011 г.	Развитие на стратегия за здравно обучение
40.	Отпечатване и разпространение на готовите материали	НПО, лечебни заведения за туберкулоза	2007 – 2011 г.	Брой на предоставени материали
Т Работа на терен сред общността				
41.	Редовна работа на сътрудниците на терен за образование и мотивация за положителна промяна на поведението в общността по отношение на превенцията, лечението и подкрепата, свързани с туберкулозата	НПО	2007 – 2011 г.	Брой консултирани хора
У Кампании в общността				
42.	Организиране на локални кампании сред общностите	НПО, лечебни заведения за туберкулоза	2007 – 2011 г.	Брой местни кампании
Ф Развитие на компетентност за предоставяне на услуги				
43.	Обучение в DOTS на сътрудниците на терен	Експерти, НПО, лечебни заведения за туберкулоза	2007 – 2011 г.	Брой обучени сътрудници на терен
44.	Изработване на инструкции, съобразени с културата на общността, за пациентите и техните семейства	Експерти, НПО, лечебни заведения за туберкулоза	2007 г.	Изработени инструкции, съобразени с културата на общността, за пациентите и техните семейства
Х Оказване на съдействие на хората, засегнати от туберкулоза				
45.	Идентифициране и мотивиране на хора, подходящи за химиопрофилактика	НПО, лечебни заведения за туберкулоза	2007 – 2011 г.	Брой хора, мотивирани да се явят за химиопрофилактика
46.	Работа на терен по мотивирането на хронично туберкулозно болни пациенти за продължително лечение	НПО, лечебни заведения за туберкулоза	2007 – 2011 г.	Брой пациенти
47.	Предоставяне на стимули въз основа на представянето на туберкулозно болните пациенти	НПО, лечебни заведения за туберкулоза	2007 – 2011 г.	Брой приети пациенти
Ц Срещи за осъществяване на регулярна връзка в предоставянето на услуги				
48.	Тримесечни срещи на здравните специалисти по туберкулоза, туберкулозни пациенти от високорисковата група и сътрудници на терен	Експерти, НПО, лечебни заведения за туберкулоза	2007 – 2011 г.	Брой срещи

Ч	Мениджмънт и координиране на дейностите по оперативната цел на национално ниво			
49.	Постоянен контрол и координиране	Звено за управление на оперативната цел	2007 – 2011 г.	Месечни и тримесечни доклади
Ш	Супервизия и консултиране			
50.	Редовни визити с цел контрол и консултация по качеството на предоставяните услуги	Експерти	2007 – 2011 г.	Брой местни визити
Щ	Мониторинг и оценка на дейностите на местно ниво			
51.	Годишна визита на регионалните доставчици на услуги	Експерти	2007 – 2011 г.	Годишни доклади

Приложение 1

“Национална програма за превенция и контрол на туберкулозата в Република България за периода 2007 – 2011 г.”

РАБОТЕН ПЛАН

КОМПОНЕНТ 6. СПЕЦИФИЧНА ИМУНОПРОФИЛАКТИКА И ХИМИОПРОФИЛАКТИКА

	ЗАДАЧА	ИЗПЪЛНИТЕЛИ	СРОК	РЕЗУЛТАТИ
А	Обхващане на контингентите			
1.	Анализ на извършването на БЦЖ-ваксинацията, провеждането на кожния туберкулинов тест на Манту и на показанията за БЦЖ-реваксинация съгласно Имунизационния календар	МЗ, НЦЗПБ	2007 – 2011 г.	Брой показани за БЦЖ-ваксинация и реваксинация
Б	Обучение на общопрактикуващи и други лекари			
2.	Издаване на инструктивни материали	МЗ / Медицински университети / БДББ	2007 г.	6000 издадени и разпространени материали
3.	Обучение на ОПЛ	Медицински университети	2008 г.	Провеждане на 30 семинари с по 100 ОПЛ
В	Проучване на обхвата на имунизацията			
4.	Доклад за състоянието на специфичната имунопрофилактика	МЗ, НЦЗПБ	2007 – 2011 г.	Брой обхванати с БЦЖ-ваксинация и реваксинация
Г	Актуализиране на нормативната база за провеждане на специфична химиопрофилактика в съответствие с международните стандарти и с препоръките на СЗО			
5.	Сформиране на работна група за запознаване със съвременните изисквания и актуализиране на нормативните документи	МЗ / НЦЗПБ / РИОКОЗ/ Медицински университети	2007 г.	Разработени и утвърдени актуализирани нормативни документи
6.	Обучение на представители от пневмофтизиатричната мрежа, РИОКОЗ и центрoвете за СПИН с цел запознаване с актуализираните нормативни документи	Медицински университети	2008 г.	Брой обучени
Д	Провеждане на специфична химиопрофилактика			

7.	Редовно снабдяване с Изониазид за провеждане на унифицирана специфична химиопрофилактика според заявените нужди на лечебните заведения от пневмофтизиатричната мрежа на база анализ на ситуацията и на дейностите	МЗ / РИОКОЗ / Лечебни заведения за туберкулоза / Центрове за СПИН	2007 – 2011 г.	Количество доставен Изониазид
8.	Проучване на обхвата на специфичната химиопрофилактика	Звено по мониторинг и оценка, DOT-мениджъри, РИОКОЗ	2007 – 2011 г.	Брой обхванати контингенти

Приложение 1

“Национална програма за превенция и контрол на туберкулозата в Република България за периода 2007 – 2011 г.”

РАБОТЕН ПЛАН

КОМПОНЕНТ 7. ПРОМОЦИЯ НА ЗДРАВЕТО

	ЗАДАЧА	ИЗПЪЛНИТЕЛИ	СРОК	РЕЗУЛТАТИ
А	Намаляване на риска от заразяване и разпространение на туберкулозата			
1.	Анализ на съществуващата нормативна база и предложение за актуализацията ѝ	МЗ, НЦЗПБ, НЦОЗ, експерти	2007 г.	Анализ на съществуващата ситуация и предложения за промяна
2.	Приемане на нови нормативни актове, свързани с провеждането на оздравителни мерки в туберкулозните огнища и обработка на контактните лица	МЗ, НЦЗПБ, НЦОЗ, експерти	2007 г.	Утвърдена нормативна база
3.	Контрол на здравословното състояние на персонала в детските и учебно-възпитателните заведения, предприятия за производство, съхранение и търговия с хранителни продукти, заведения за обществено хранене	МЗ, Кметове на общините, РИОКОЗ, лечебни заведения за туберкулоза	2007 – 2011 г.	Ограничаване трансмисията на туберкулозата
Б	Изграждане на здравни знания и хигиенна култура на болните от туберкулоза и семействата им			
4.	Изработване на здравно-образователни материали по проблема „Туберкулоза“	МЗ, експерти	2008 г.	Повишаване информираността на болните и близките им
5.	Провеждане на просветна дейност и връчване на здравно-образователните материали при първоначалната среща с болните от туберкулоза и семействата им в лечебните заведения от пневмофтизиатричната мрежа	МЗ, лечебни заведения за туберкулоза	2007 – 2011 г.	Повишаване информираността на болните и близките им
6.	Осъществяване на сътрудничество между МЗ, СЕМ и представители на националните медии за формиране на национална политика за участие на медиите в промоцията на здравето по превенцията и контрола на заболяването	МЗ, медии	2007 – 2011 г.	Повишаване информираността на обществото за естеството на заболяването, начините за предпазване и лечение

7.	Въвеждане на здравно образование по проблема „Туберкулоза“ като елемент на средното образование в училищата	МЗ, МОН, НПО, експерти	2008 г.	Повишаване информираността на обществото за естеството на заболяването, начините за предпазване и лечение
В	Повишаване на информираността и нагласите сред рисковите групи за приемане на предлаганите им социални и здравни услуги			
8.	Здравно-образователна и социално-психологическа работа сред рисковите групи чрез финансиране на проекти на конкурсен принцип	МЗ, МТСП, общини, експерти	2008 г.	Повишаване на знанията и уменията на рисковите групи
9.	Обучение на лидерите от рисковите групи и на сътрудниците от неправителствени организации, работещи с тях	МЗ, НПО, експерти	2009 – 2011 г.	Брой обучени лидери на рисковите групи и сътрудници от НПО
10.	Осъществяване на специфични послания за отделните рискови групи чрез използване на адекватни канали на комуникация – билбордове, видео- и аудио-клипове, плакати, брошури, стикери и др.	МЗ, медии, НПО, експерти	2008 – 2011 г.	Повишаване на ефективността на посланията и работата с рисковите групи
Г	Повишаване на толерантността и загрижеността на обществото и институциите към болните с туберкулоза и към рисковите групи			
11.	Провеждане на обществени проучвания	МЗ, НПО, експерти	2008, 2011 г.	Текуща информация за развитието на обществените и институционални нагласи
12.	Дискусии в публичното пространство на резултатите от проучванията чрез кръгли маси, предавания в медиите и др.	МЗ, НПО, експерти	2008, 2011 г.	Позитивна промяна в обществените и институционални нагласи
13.	Издаване на съвместен бюлетин по проблема „Туберкулоза“ съвместно с други национални програми (ХИВ/СПИН, ограничаване на бедността и др.)	МЗ, НПО, експерти	2008 – 2011 г.	Позитивна промяна в обществените и институционални нагласи

XII. БЮДЖЕТ

на Националната програма за превенция и контрол на туберкулозата в Република България за периода 2007 – 2011 г.

ДЕЙНОСТИ		Разпределение на бюджета по дейности (в лева)					
		2007	2008	2009	2010	2011	ВСИЧКО
КОМПОНЕНТ 1. УКРЕПВАНЕ НА ИНФРАСТРУКТУРАТА, УПРАВЛЕНИЕТО И КООРДИНАЦИЯТА							
1	Усъвършенстване на националната система за надзор на туберкулозата	320 857	235 190	149 611	188 361	158 361	1 052 380
2	Управление на Националната програма по туберкулоза	1 474 490	1 184 943	1 144 100	1 126 100	1 116 100	6 045 733
3	Мониторинг и оценка на Националната програма по туберкулоза и оперативни проучвания	144 054	112 055	85 840	70 840	90 840	503 629
	ВСИЧКО за Компонент 1:	1 939 401	1 532 188	1 379 551	1 385 301	1 365 301	7 601 742
КОМПОНЕНТ 2. СВОЕВРЕМЕННА ДИАГНОСТИКА НА ТУБЕРКУЛОЗАТА И КОНТРОЛ НА ИНФЕКЦИЯТА							
1	Създаване на рационална функционираща лабораторна мрежа в съответствие с изискванията на СЗО	1 763 570	956 710	1 367 788	596 788	596 788	5 281 644
2	Идентифициране на инфекциозните случаи	1 114 100	831 225	844 136	844 136	844 136	4 477 733
3	Идентификация на случаите с коинфекция ХИВ/туберкулоза	105 948	9 464	9 464	9 464	9 464	143 804
4	Мониторинг и оценка на дейностите по Компонент 2	219 466	175 000	175 000	175 000	175 000	919 466
	ВСИЧКО за Компонент 2:	3 203 084	1 972 399	2 396 388	1 625 388	1 625 388	10 822 647

КОМПОНЕНТ 3. УСПЕШНО ЛЕЧЕНИЕ НА ТУБЕРКУЛОЗАТА В БЪЛГАРИЯ

1	Навременно откриване и качествено лечение на случаите с туберкулоза	236 385	400 388	126 600	133 200	126 600	1 023 173
2	Осигуряване на медицински консумативи и апаратура за навременно откриване и качествено лечение на случаите с туберкулоза	95 000	510 000	510 000	110 000	110 000	1 335 000
3	Осигуряване на основни противотуберкулозни лекарства	1 245 000	1 300 000	1 300 000	1 310 000	1 320 000	6 475 000
4	Лечение на случаите с мултирезистентна туберкулоза	87 250	910 124	453 641	450 641	453 641	2 355 297
5	Текуща издръжка на лечението на пациентите с туберкулоза в пневмо-фтизиатричните лечебни заведения	8 610 000	9 010 000	9 420 000	9 420 000	9 420 000	45 880 000
	ВСИЧКО за Компонент 3:	10 273 635	12 130 512	11 810 241	11 423 841	11 430 241	57 068 470

КОМПОНЕНТ 4. НАМАЛЯВАНЕ НА ТРАНСМИСИЯТА НА ТУБЕРКУЛОЗАТА В ЗАТВОРИТЕ В БЪЛГАРИЯ

1	Идентифициране на случаи с туберкулоза в затворите	86 325	82 575	117 000	117 000	117 000	519 900
2	Подобряване на инфраструктурата на медицинските служби и лечебните заведения в затворите за лечение и контрол на туберкулозата	386 067	105 450	60 000	60 000	60 000	671 517
3	Създаване на информационна система за туберкулоза в затворите и оперативно проучване	24 444	7 244	22 500	22 500	22 500	99 188
4	Мониторинг и оценка на дейностите по Компонент 4	72 547	52 020	51 608	51 608	51 608	279 391
	ВСИЧКО за Компонент 4:	569 383	247 289	251 108	251 108	251 108	1 569 996

КОМПОНЕНТ 5. ОГРАНИЧАВАНЕ РАЗПРОСТРАНЕНИЕТО НА ТУБЕРКУЛОЗАТА СРЕД РОМСКА ОБЩНОСТ И УЯЗВИМИ ГРУПИ

1	Идентифициране на инфекциозните случаи сред ромската общност и рисковите групи	225 672	225 379	210 120	198 984	198 629	1 058 784
---	--	---------	---------	---------	---------	---------	------------------

2	Навременно откриване и качествено третиране на случаите	855 662	800 038	863 186	901 656	915 096	4 335 638
3	Намаляване на стигматизацията, въвличане на общността, ангажиране на масмедииите.	155 200	191 255	237 600	237 600	172 600	994 255
4	Публично - частно здравеопазване	2 016					2 016
5	Мониторинг и оценка на дейностите по Компонент 5	136 317	96 896	97 836	97 836	96 896	525 781
	ВСИЧКО за Компонент 5:	1 374 867	1 313 568	1 408 742	1 436 076	1 383 221	6 916 474
КОМПОНЕНТ 6. СПЕЦИФИЧНА ИМУНОПРОФИЛАКТИКА И ХИМИОПРОФИЛАКТИКА							
1	Доставка на БЦЖ-ваксина и ППД-туберкулин	93 560	95 000	95 000	95 000	95 000	473 560
2	Обучение на общопрактикуващи и други лекари		20 000	20 000	20 000	20 000	80 000
3	Доставка на Изониазид за провеждане на специфична химиопрофилактика	35 000	35 000	35 000	35 000	35 000	175 000
4	Мониторинг и оценка на дейностите по Компонент 6		25 000	25 000	25 000	25 000	100 000
	ВСИЧКО за Компонент 6:	128 560	175 000	175 000	175 000	175 000	828 560
	ОБЩО:	17 488 930	17 370 957	17 421 030	16 296 714	16 230 259	84 807 889